

ПОЗИЦІЯ АСОЦІАЦІЇ МІСТ УКРАЇНИ
щодо законопроектів №4561, №4562 про запобігання руйнуванню та знищенню
нерухомої культурної спадщини

Асоціація міст України вважає, що законопроект №4561 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання руйнуванню та знищенню нерухомої культурної спадщини» та законопроект №4562 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за руйнування та знищення нерухомої культурної спадщини і порушення традиційного характеру середовища» містять багато суттєвих недоліків, які шкодять місцевому самоврядуванню і не забезпечують досягнення поставленої мети. Законопроекти не пройшли належного громадського, експертного, наукового обговорення, а наявні пропозиції не було враховано при їх розробленні. Наголошуємо на наступних принципових зауваженнях.

1. Законопроект №4561 не враховує принципи місцевого самоврядування, власну компетенцію місцевого самоврядування, курсу держави на децентралізацію повноважень органів виконавчої влади та:

- передбачає підзвітність та підконтрольність Міністерству культури та інформаційної політики України (МКІП) виконавчих органів сільських, селищних міських рад з питань охорони культурної спадщини;
- закріплює за центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини компетенцію щодо регулювання порядку утворення та вимоги до виконавчих органів сільських, селищних міських рад з питань охорони культурної спадщини;
- вводить обмеження керівників виконавчих органів сільських, селищних міських рад з питань охорони культурної спадщини при призначені та звільнені спеціалістів таких органів;
- значно зменшує повноваження керівників виконавчих органів сільських, селищних міських рад з питань охорони культурної спадщини.

2. Законопроект №4561 не наділяє органи місцевого самоврядування додатковими повноваженнями з охорони історичних ареалів історичних населених місць, об'єктів всесвітньої спадщини та їх буферної зони та не визначає конкретні особливості їх охорони.

3. Законопроект №4561 не посилює захист пам'яток національного та місцевого значення.

4. Потребують чіткого визначення положення законопроекту №4561 щодо порядку ведення Державного реєстру нерухомих пам'яток України, який забезпечить належний облік об'єктів культурної спадщини, визначення конкретного органу охорони культурної спадщини, до повноважень якого буде віднесено інформування про об'єкти культурної спадщини, занесені до Реєстру.

5. Законопроект №4561 не забезпечує вжиття правових заходів для охорони архітектурної спадщини, передбачених Конвенцією про охорону архітектурної спадщини Європи, якою охорона архітектурної спадщини визначена одною з головних цілей планування забудови міської та сільської територій. Законопроектом не забезпечується врахування цієї вимоги на всіх етапах розробки планів розвитку територій. Також не передбачено порядку примусового відчуження об'єктів архітектурної спадщини, що знаходяться під охороною, та порядку знесення самочинно збудованих будівель на території об'єктів, що охороняються.

6. У законопроекті №4561 не визначено чіткого механізму повернення (викупу) об'єктів нерухомої культурної спадщини у їх власників у випадку порушення законодавства про охорону культурної спадщини. Не визначено у яких випадках такі об'єкти викупаються у державну, а коли у комунальну власність, відсутня чітка методика

визначення викупної вартості таких об'єктів, у зв'язку з чим неможливо застосувати механізм повернення/викупу пам'ятки у разі її пошкодження.

7. Законопроект №4562 послаблює штрафи за порушення з наявних 1 000-10 000 тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (17000 – 170000 грн) до 1 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (20400 грн).

8. Прийняття законопроектів №4561, №4562 значно ускладнить проведення перевірок об'єктів культурної спадщини, припинення незаконних робіт на них та застосування до порушників штрафних санкцій.

*Схвалено Правлінням
Асоціації міст України
22 квітня 2021 року,
м. Київ*